

ТЕМА 12: АВТОРСЬКІ ПРАВА ТА ЗАХИСТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Авторські права та захист інтелектуальної власності

Захист інтелектуальної власності розглядається державою як стимул до подальшого розвитку технічного та наукового прогресу, створення культурних здобутків.

Історія авторського права бере свій початок з появи друкування, а першим нормативним актом у цій сфері є **“Статут королеви Анни” (1709 р.)**, який закріпив права авторів і розділив повноваження авторів та видавців.

Ст.28 Закону України “Про авторське право та суміжні права” визначає, що авторське право діє протягом усього життя автора і **70** років після його смерті.

Дотримуючись норм цієї статті, особи, які використовують певну інформацію, повинні отримувати дозвіл автора або особи, що має авторські права, на копіювання твору, або отримати ліцензію на використання твору автора.

Авторські права та захист інтелектуальної власності

При використанні авторських прав у дистанційному навчанні виникає низка проблем. Авторське право надає утримувачу монопольне право відтворювати матеріали або давати дозвіл іншим.

Утримувач авторського права визначений як особа, що має виняткові права на роботу.

Автору та іншій особі, яка має авторське право, належить виняткове право надавати іншим особам дозвіл на використання твору будь-яким способом на підставі авторського договору.

Використання твору будь-якою особою допускається виключно на основі авторського договору, за винятком випадків, передбачених статтями **21-25** Закону.

Захист особистих немайнових і майнових прав суб'єктів авторського права здійснюється в порядку, встановленому адміністративним, цивільним і кримінальним законодавством.

Авторські права та захист інтелектуальної власності

Авторське право може даватися на різноманітні оригінальні роботи:

- літературні письмові твори белетристичного, публіцистичного, наукового, технічного або іншого характеру (книги, брошури, статті тощо);
- виступи, лекції, промови, проповіді та інші усні твори;
- комп'ютерні програми та бази даних;
- аудіовізуальні твори;
- фотографічні твори, у тому числі твори, виконані способами, подібними до фотографії;
- ілюстрації, карти, плани, креслення, ескізи, пластичні твори, що стосуються географії, геології, топографії, техніки, архітектури та інших сфер діяльності;
- інші твори.

Авторські права та захист інтелектуальної власності

Чинники, які дозволяють використовувати авторські твори в ролі "справедливого використання":

- Мета і характер використання повинні бути освітніми та неприбутковими.
- Характер захищеної роботи.
- Скопійований матеріал повинен бути цитатою або частиною оригінальної роботи.
- Викладач не повинен завдавати збитків конкурентоспроможності роботи.

Довжина робіт, що можуть бути скопійовані:

- завершена стаття менше **2500** слів;
- **1000** слів або **10%** прози як цитати;
- одна ілюстрація, діаграма на книгу або періодичне видання;
- коротка поема менше **250** слів або цитата довгої поеми, але не більше **250** слів.

Авторські права та захист інтелектуальної власності

Є декілька заборон, пов'язаних зі "справедливим використанням":

- несанкціоноване копіювання неприпустимо для створення компілятивних робіт;
- несанкціоноване копіювання заборонено здійснювати з документів типу стандартів;
- несанкціоноване копіювання не можна використовувати для заміни покупки книг, періодичних видань;
- не можна робити за вказівкою влади (завідувача кафедри, декана тощо);
- викладач не може копіювати багаторазово;
- студенти не повинні платити за копії більше вартості копіювання.

